

KONTROLLUTVALGET I FRÆNA KOMMUNE

ÅRSMELDING FOR 2016

1. INNLEDNING

Etter lov av 25. september 1992 nr 107 om kommuner og fylkeskommuner (kompl.) § 77 er kommunen pålagt å ha et kontrollutvalg. Utvalget er kommunestyret sitt kontrollorgan og skal på vegne av kommunestyret, forestå det løpende tilsynet med kommunens forvaltning. Utvalgets uavhengige stilling i forhold til andre folkevalgte organ og administrasjonen er ivaretatt gjennom strenge krav til valgbarhet.

2. UTVALGETS SAMMENSETNING

Etter kommunevalget høsten 2015 ble det valgt nytt kontrollutvalg for perioden 2015 – 2019 som fikk følgende sammensetning:

Funksjon	Navn	Parti	Varamedlemmer	Nr	Navn	Parti
Leder	Ingvar Hals*	H		1	Ole Per Nøsen	Sp
Nestleder	Lisbeth Valle	Sp		2	Ann-Mari Hopson	Ap
Medlem	Leif Johan Lothe	Ap		3	Remi Solbakk	H
Medlem	Inge Kvalsnes**	Krf		4	Bente Linda Flatmo**	Krf
Medlem	Ann Helen Dalheim	Uavh.		5	Stig Arild Lillevik	Frp

* medlem av kommunestyret

** K sak 85/2015: Bente Linda Flatmo får fritak fra fast plass i kontrollutvalget. Inge Kvalsnes rykker opp fra vara til fast plass.

Ordfører og oppdragsansvarlig revisor har møte- og talerett i utvalgets møter.

3. SEKRETARIAT

”Kommunestyret og fylkestinget skal sørge for sekretærbistand til kontrollutvalget.”, jf. Kommune-loven § 77. nr. 10

Kommunene Aukra, Eide, Fræna, Gjemnes, Molde, Nesset, Rauma, Sunndal og Vestnes har fra 2004 hatt samarbeidsavtale om interkommunal sekretærfunksjon for kontrollutvalgene.

Kontrollutvalgssekretariatet for Romsdal ble fra 2013 opprettet som et interkommunalt samarbeid (IS) etter kommunelovens § 27 med status som eget rettssubjekt og med eget styre.

Styret er samarbeidets øverste organ og ivaretar arbeidsgiveransvaret for sekretariatets ansatte. Ola Krogstad, Eide kommune var styreleder med Rita Rognskog, Aukra kommune som nestleder, frem til valget i september 2015. I styremøte 14. desember 2015 ble Stig Holmstrøm, Vestnes kommune valgt til styreleder og Marit Seljeseth Stokke, Molde kommune ble valgt til nestleder for valgperioden 2015-2019. Marit Seljeseth Stokke har i Molde kommunestyre 10.11.2016, sak 112/16, fått innvilget fritak for sine kommunale verv. I sak ST 16/16 i styremøte for kontrollutvalgssekretariatet den 30.11.2016 ble Lars Ramstad, Rauma kommune enstemmig valgt som ny nestleder.

I 2016 er sekretærfunksjonen for kontrollutvalget ivaretatt av rådgiver Sveinung Talberg.

Sekretariatet skal påse at de saker som behandles av kontrollutvalget er forsvarlig utredet og at utvalgets vedtak blir iverksatt, jf. § 20 2. ledd, forskrift om kontrollutvalg i kommuner og fylkeskommuner.

4. OPPGAVER VIKRSOMHET I 2016

4.0 Saksbehandling og møteavvikling

Kontrollutvalget har hatt 6 ordinære møter og behandlet i alt 45 protokollerte saker. Av disse er 12 saker oversendt kommunestyret enten som ordinær sak eller som referatsak. I tillegg er det i 2016 behandlet 28 referatsaker og 19 orienteringssaker.

Kontrollutvalgets møteprotokoller legges frem for kommunestyret som referatsak.

Kontrollutvalgets møter holdes for åpne dører, og blir hovedsakelig avholdt på rådhuset.

Kontrollutvalget har på forespørsel og i nødvendig utstrekning fått orienteringer fra administrasjonen og kommunerevisjonen i saker som har vært til behandling i møtene.

Reglement for kontrollutvalget

Reglement for kontrollutvalget er vedtatt av kommunestyret i møte 13.05.2013, k-sak 16/2013. Revidert reglement ble behandlet av kommunestyret i møte 31.08.2015, sak 54/2015.

Representasjon

Utvalgets leder Ingvar Hals er kommunens representant i styret for Kontrollutvalgssekretariatet for Romsdal og har i 2016 deltatt på møter avholdt 7.april og 30.november. Kommunen var representert i sekretariatets styremøte 7.september med nestleder Lisbeth Valle da leder hadde meldt forfall.

Utvalgets leder Ingvar Hals, nestleder Lisbeth Valle og utvalgsmedlem Leif Johan Lothe deltok på **NKRFs¹ Kontrollutvalgskonferanse 2016** på Clarion Hotel & Congress Oslo Airport, Gardermoen 3. og 4. februar 2016.

Det var ingen deltakere fra kontrollutvalget på **FKTs² Årsmøte og Fagkonferanse 2016** på Thon Hotel Oslo Aiport, Gardermoen den 7. og 8. juni 2016. Kontrollutvalget ønsket ikke å prioritere denne konferansen i år. I 2015 var leder tilstede på konferansen og årsmøtet. Spørsmål om deltakelse ble vurdert i forbindelse med budsjettforslag 2017 for kontroll og tilsyn i Fræna kommune. Kontrollutvalget ønsket heller å bruke ledige budsjettmidler på denne og andre poster til innkjøp av 4 nettbrett til de av kontrollutvalget sine medlemmer som ikke har dette fra før som folkevalgte.

Utvalget var representert under en **intern opplæring og samling for kontrollutvalgene i Romsdal på Skarstua 24.mai**. Deltakere var leder Ingvar Hals, utvalgsmedlemmene Inge Kvalsnes og Leif Johan Lothe og varamedlem Bente Linda Flatmo.

¹ Norges Kommunerevisorforbund

² Forum for Kontroll og Tilsyn

4.1 Tilsyn med revisjonen

Utvalget har fått seg forelagt følgende i 2016:

- **Revisjonens rapport til kontrollutvalget for 2. halvår 2015**
- **Revisjonens rapport til kontrollutvalget for 1. halvår 2016**
- **Revisjonsplan for revisjonsåret 2016**
 - **Revisors vurdering av uavhengighet**

Dokumentene er blitt supplert med muntlig orientering fra oppdragsansvarlig revisor. Videre er revisjonsberetninger blitt forelagt utvalget.

4.2 Uttalelse til regnskapet

Utvalget har behandlet og vurdert årsregnskapet for 2015 for

- **Fræna kommune**

og gitt sin uttalelse til dette.

Samtidig har utvalget fått seg forelagt kommunens tertialvise økonomirapporter.

Kontrollutvalget har fått seg forelagt som orienteringssaker det årlige skatteregnskapet fra skatteoppkrever samt Skattefutens kontrollrapport med skatteoppkreverfunksjonen.

Kvaliteten og presentasjonsformen av regnskapene har vært tilfredsstillende. Det samme kan sies om rådmannens årsmelding og skatteoppkreverens årsrapport.

Kontrollutvalget har i 2016 ikke fått seg forelagt noen sluttregnskap/byggeregnskap til behandling og uttalelse.

4.3 Forvaltningsrevisjonsrapporter

Kontrollutvalgets oppgaver ved forvaltningsrevisjon følger av forskrift om kontrollutvalg i kommuner og fylkeskommuner §§ 10-12.

Det er utarbeidet **Plan for forvaltningsrevisjon 2012 – 2015** som behandlet av kontrollutvalget i møte 05.03.2012, sak 06/12 og senere vedtatt av kommunestyret i møte 26.03.2012 i K sak 41/2012.

Det er utarbeidet **Plan for forvaltningsrevisjon 2016 – 2019** som ble behandlet av kontrollutvalget i møte 13.09.2016, sak 26/16 og senere vedtatt av kommunestyret i møte 14.11.2016 i K sak 135/16.

Under kommunestyret sitt møte 14.11.2016 kom det i sak 135/16 om plan for forvaltningsrevisjon 2016-2019 en bestilling av forvaltningsrevisjonsprosjekt:

- **Anbudshåndtering, bygge- og anleggsledelse, eiendomsforvaltning.**

Kontrollutvalget har i sak PS 21/16 den 14.06.2016 behandlet oppfølging av følgende forvaltningsrevisjonsrapport:

- **Samhandlingsreformen i Fræna kommune**

I brev av 11.4.2016 til Fræna kommune fra kommunerevisjonen ba de om en status for oppfølging av de 5 anbefalingene i rapporten. I brev av 19.05.2016 redegjorde kommunen for oppfølgingen. Tilbakemeldingen viste at kommunen har fulgt opp eller har planer for oppfølging av anbefalingene. Anbefalingene var delvis knyttet til områder der det gjerne vil være behov for kontinuerlig utvikling og forbedring. Dette gjelder for eksempel arbeidet med å sikre helhetlige og koordinerte tjenester. Kontrollutvalget vil følge opp anbefalingene ved å holde seg orientert om oppfølgingen av samarbeidsavtalen mellom kommunen og Helse Møre og Romsdal jf. sak PS 22/16 i kontrollutvalget.

4.4 Selskapskontroll

Kontrollutvalgets oppgaver ved selskapskontroll følger av kommuneloven § 80 og forskrift om kontrollutvalg i kommuner og fylkeskommuner kap. 6, §§14-15.

Det er utarbeidet **Plan for selskapskontroll 2012 – 2015** som ble behandlet av kontrollutvalget i møte 05.03.2012, sak 07/12 og senere vedtatt av kommunestyret i møte 26.03.2012 i K sak 42/2012.

Det er utarbeidet **Plan for selskapskontroll 2016 – 2019** som ble behandlet av kontrollutvalget i møte 13.09.2016, sak 27/16 og senere vedtatt av kommunestyret i møte 14.11.2016 i K sak 134/16.

Gjennomføring av eierskapskontroll forutsetter at kommunen har utarbeidet eierskapsmelding (retningslinjer for forvaltning av kommunens interesser i selskap samt eierstrategier for hvert enkelt selskap). *Eierskapsmelding 2011* for Fræna kommune ble vedtatt av kommunestyret i møte 23.05.2011 i k-sak 22/2011. Eierskapsmelding 2013/2014 ble behandlet av kommunestyret i møte 23.09.2013 i k-sak 45/2013. Rådmannen opplyser i kontrollutvalgsmøte 6.12.2016 at det blir fremlagt revidert eierskapsmelding til politisk behandling tidlig i 2017.

Det er ikke bestilt eller gjennomført selskapskontroller i 2016.

Etter kommuneloven § 80 skal kontrollutvalget og kommunen sin revisor varsles om generalforsamlingen og har rett til å være tilstede på denne, samt møter i representantskap og tilsvarende organ.

Kontrollutvalget har heller ikke i 2016 blitt varslet om avholdte representantskapsmøter i interkommunale selskap (IKS) eller generalforsamlinger i kommunalt heleide aksjeselskap (AS).

4.5 Særlige oppgaver for kontrollutvalget

Kontrollutvalgets særlige oppgaver følger av forskriftens kap7, §§16-17

Valg av revisjonsordning og valg av revisor

På bakgrunn av kontrollutvalgets anbefaling vedtok kommunestyret i Fræna den 26.05.2015 i sak 26/2015 enstemmig å inngå som deltaker i Møre og Romsdal Revisjon IKS og at selskapet blir valgt som revisor for kommunen fra 1.7.2015. På grunn av forsinkelser og manglende vedtak er ikke selskapet formelt stiftet ved møte i representantskapet før 14.11.2016. Det arbeides med å ansette daglig leder. Det er forutsetningen at selskapet er i drift fra 1.1.2017. Inntil da blir kommunene betjent av de eksisterende kommunerevisjonene.

Budsjettbehandling

Kontrollutvalget utarbeider forslag til budsjett for kontroll- og tilsynsarbeidet i kommunen.

Forslag til budsjett for 2016 for kontroll og tilsyn ble behandlet i kontrollutvalget 21.09.2015, sak 22/15 og vedtatt i kommunestyret 14.12.2015, sak 15/97 i tråd med kontrollutvalgets innstilling.

4.6 Oppfølging av politiske vedtak

Kontrollutvalget har i 2016 fått fremlagt status for politiske vedtak som rapporteres sammen med kommunens tertialrapporter. Kontrollutvalget har i tillegg til det som er rapportert bedt om en status på saker til oppfølging som ha vedtak før 1.1.2015.

4.7 Oppfølging av kontrollutvalgets saker

Saker fra kontrollutvalget som ikke er endelig avsluttet pr 31.12.2016 er følgende:

Sak nr / dato	Sakstittel	Vedtak	Merknad
KU sak 25/16 13.09.2016	Forvaltningsrevisjon av barnehagesektoren – drift og økonomi	K sak 136/2016, 14.11.2016: Saken blir utsatt til etter rapport fra Fylkesmannen sitt tilsyn foreligger.	
KU sak 44/16 06.12.2016	Oppfølgingsliste	I oppfølgingslista er følgende saker ikke avslutta: <ul style="list-style-type: none">• Etiske retningslinjer• Innføring av et elektronisk kvalitetssystem i Fræna kommune• Kommunen sine medlemsskap og eierinteresser i aksjeselskap, interkommunale selskap og samarbeid• Status om kommunereformen• Vedtaksoppfølging• Funksjonaliteten til «Fluix»	Gjenstående saker fra oppfølgingslista for 2016 overføres til oppfølgingsliste for 2017.

4.8 Spesielle undersøkelsesoppgaver

Kontrollutvalget hadde i 2016 ingen saker som refererte seg til uregelmessigheter og/eller misligheter.

4.9 Virksomhetsbesøk

For å bli kjent med den kommunale forvaltningen og for at ansatte i kommunen skal bli bedre kjent med kontrollutvalget, kan kontrollutvalget gjennomføre besøk i en kommunal virksomhet. Gjennomføring av virksomhetsbesøk gir kontrollutvalget et godt innblikk i den kommunale forvaltningen og gir virksomheten mulighet til å bli kjent med kontrollutvalget. Kontrollutvalget har i 2016 gjennomført virksomhetsbesøk hos Torabu AS i forkant av kontrollutvalgsmøtet 12.04.2016 og fikk en orientering av fagsjef oppvekst i forkant av kontrollutvalgsmøtet 06.12.2016.

4.10 Sentrale kommunale styringsverktøy

En av kontrollutvalgets oppgaver er å undersøke om kommunen har etablert en betryggende og hensiktsmessig internkontroll.

Rådmannen har et ansvar for å etablere og følge opp at kommunen har et tilfredsstillende internkontrollsystem; dvs. systemer og rutiner for å sikre tilstrekkelig styring, måloppnåelse og regeletterlevelse. Alle vesentlige rutiner bør være skriftlig dokumentert med hensyn til hvordan de fungerer, og hvilken intern kontroll som ligger inne i systemene.

Kommunen har følgende sentrale styringsverktøy:

- ❖ **Økonomireglement for Fræna kommune** (vedtatt 27.08.01)
- ❖ **Delegasjonsreglement for Fræna kommune** (vedtatt 27.08.01, revidert 22.10.01, revidert 17.11.2014 i k-sak 46/2014)
- ❖ **Finansreglement for Fræna kommune** (vedtatt 23.05.2011)
- ❖ **Reglement for byggerekneskap/investeringsprosjekt i Fræna kommune** (vedtatt 18.06.2012)
- ❖ **Økonomireglement for Fræna kommune – ny** (vedtatt 31.08.2015 i k-sak 53/2015)
- ❖ **Beredskapsplan og ROS-analyse** (Ksak PS 27/2016 den 01.02.2016)
- ❖ **Etiske retningslinjer** (Ksak PS 59/2016 den 23.05.2016)
- ❖ **Innkjøpsreglement** (Ksak 84/2016 den 05.09.2016)
- ❖ **Reglement for godtgjørelse av politiske verv i Fræna kommune** (Ksak 93/2016 den 26.09.2016)

Økonomireglementet og delegasjonsreglementet dekker bl.a. områdene budsjettdelegasjon, attestasjon og anvisning, rapporteringsrutiner og delegert beslutningsmyndighet.

Finansreglementet regulerer plassering av ledig likviditet, langsiktige finansielle aktiva og forvaltning av kommunens gjeldsportefølje.

Reglementet for byggerekneskap/investeringsprosjekt omhandler byggeprosessen fra start til slutt med framlegging av regnskapet til politisk godkjenning.

Etiske retningslinjer sier noe om hva slags etisk standard kommunen som organisasjon vil ha og hva slags handlingar som ikke blir akseptert. Det handler om verdier, og hvordan en ønsker at disse skal komme til uttrykk i praksis. Retningslinjene er med andre ord et hjelpemiddel for at en kan utvikle og vedlikeholde en høy etisk standard i kommunen.

Innkjøpsreglementet skal være med på å sikre at alle anskaffelser til Fræna kommune utføres i henhold til gjeldende lover, forskrifter og retningslinjer. Reglementet gjelder for alle innkjøp av varer, tjenester og bygge- og anleggsarbeider for, eller på vegne av, Fræna kommune.

4.11 Tilsyn fra andre

I tillegg til kontrollutvalget, utfører eksterne forvaltningsorgan tilsyn med kommunen.

Disse tilsyn kan avdekke avvik eller svakheter i den kommunale organisering og utøving av tjenesteproduksjonen.

En ser det formålstjenlig at kontrollutvalget blir orientert om slikt tilsyn for å kunne løpende følge opp at den samlede tjenesteproduksjonen i kommunen kvalitetssikres og forbedres.

Kontrollutvalget har i 2016 fått seg framlagt følgende tilsynsrapport:

- **Introduksjonsloven i Fræna kommune; Gis det introduksjonsprogram som er helårlig og på full tid.** Fylkesmannen i Møre og Romsdal, 7.6.2016 (OS 15/16 i kontrollutvalget den 25.10.2016)

I tillegg har kontrollutvalget blitt orientert om at følgende tilsyn blir gjennomført:

- **Fræna kommune som barnehagemyndighet 2016.** Fylkesmannen i Møre og Romsdal 13.10.2016. (OS 14/16 i kontrollutvalget den 13.09.2016)

5. SAMMENDRAG

Kontrollutvalget legger vekt på å være en nyttig medspiller i å forbedre kommunens eksterne tjenesteproduksjon og myndighetsutøvelse så vel som de interne forvaltningsfunksjoner, ved å legge opp til en konstruktiv tilnærming ut fra hva som er realistisk å oppnå. Kommunen er avhengig av tillit til disse prosessene hos brukerne, og en aktiv og troverdig tilsyns- og kontrollfunksjon kan medvirke til å bygge opp om denne tilliten.

Kontrollutvalget har i 2016 fortsatt fokus på å styrke kontrollutvalgets stilling i den kommunale forvaltning og overfor innbyggerne i kommunen.

Utvalgets arbeid krever at medlemmene er aktive og setter seg inn i til dels kompliserte saker som kan gjelde hele virksomhetsområdet til kommunen. Skolering av utvalgsmedlemmene vil fortsatt ha prioritet i tiden fremover.

Som kommunestyrets hjelpeorgan i tilsyns- og kontrollspørsmål er kontrollutvalgets virke avhengig av å ha legitimitet i kommunestyret, bl.a. for å få gjennomslagskraft for forbedringsforslag og anbefalinger og dermed kunne bistå i arbeidet for at kommunestyrets målsetninger blir realisert.

Elnesvågen, 13. februar 2017

Kontrollutvalget i Fræna kommune

Ingvar Hals
leder

Lisbeth Valle
nestleder

Leif Johan Lothe

Inge Kvalsnes

Ann Helen Dalheim